

Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimi

Dr. Mustafa GÖZEN

Konya Sanayi Odası – Lisanssız Elektrik Üretimi Derneği

Konya – 22 Ocak 2013

- *Üretim faaliyeti*
- *Lisanssız (muafiyetli) üretim*
- *Şebekeye bağlantı (Esasları, başvuru, değerlendirme ve sonuçlandırılması)*
- *Sayaçlar*
- *İhtiyaç fazlası enerji*
- *Diğer hususlar*

1- Lisans kapsamında üretim faaliyeti

- Üretim lisansı
- Otoprodüktör lisansı

2- Lisanssız (muafiyetli) üretim

- Lisans alma ve şirket kurma şartı yok

3- İzole üretim

- Kendi ihtiyaçlarını karşılamak
- İletim veya dağıtım şebekesi ile bağlantı tesisi yok

4- AR-GE kapsamında izin alınarak yapılan üretim faaliyeti

- Şebekeyi olumsuz etkilememesi
- Elektriğin ticarete konu olmaması
- Kurulu güç azami 10 MW

5- Mevcut sözleşme kapsamında üretim faaliyeti

Lisanssız (muafiyetli) üretim - 1

- *4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu*
 - *5346 sayılı YEK Kanunu*
-
- *Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik*
 - *Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ*
-
- *Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Belgelendirilmesi ve Desteklenmesine İlişkin Yönetmelik*
 - *Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Enerjisi Üreten Tesislerde Kullanılan Aksamın Yurt İçinde İmalatı Hakkında Yönetmelik (çıkarılacak tebliğ dahil)*

Lisanssız (muafiyetli) üretim - 2

- *Azami 500 kW gücünde yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesisleri*
- *Kojenerasyon tesisleri*
- *Mikro kojenerasyon tesisleri*

Lisanssız (muafiyetli) üretim - 3

	<i>Yenilenebilir Enerji</i>	<i>Kojenerasyon</i>	<i>Mikro kojenerasyon</i>
<i>Lisans alma</i>	<i>Yok</i>	<i>Yok</i>	<i>Yok</i>
<i>Şirket kurma</i>	<i>Yok</i>	<i>Yok</i>	<i>Yok</i>
<i>Sahiplik</i>	<i>Gerçek / tüzel kişi</i>	<i>Gerçek / tüzel kişi</i>	<i>Gerçek / tüzel kişi</i>
<i>Kurulu güç</i>	<i>500 kW</i>	<i>Sınır yok, tesis toplam verimliliğinin %80'nin üzerinde olması kaydıyla (ETKB –Yönetmelik)</i>	<i>50 kW</i>
<i>İhtiyaç fazlası enerjinin durumu</i>	<i>Gerçek ve tüzel kişi ihtiyaç fazlasını satabilir.</i>	<i>Gerçek ve tüzel kişi ihtiyaç fazlasını satamaz.</i>	<i>Tüzel kişi ihtiyaç fazlasını satabilir, gerçek kişi satamaz.</i>
	<i>Kaynak bazında 5346 sayılı Kanun cetvel 1 Yerli aksam için cetvel 2</i>	<i>Sisteme enerji verilemez, verilen için bedeli ödenmez.</i>	<i>Tüzel kişilerde ihtiyaç fazlası enerji için 5346 sayılı Kanun cetvel 1'deki en düşük fiyat</i>

- Üretim tesisleri ancak dağıtım sistemine bağlanabilir.
- Üretim – tüketim tesisleri ancak aynı dağıtım bölgesi içinde olabilir.
- Bağlantı noktası itibarıyla YG (OG dahil) veya AG gerilim seviyesinden bağlantı mümkündür.
- AG’de trafo bazında bağlantı kısıtı VAR, YG’de bağlantı kısıtı YOK
(Trafo gücünün %30’u / dağıtımı için Yönetmelik tablo-5 uygulanır)
- Üretim tesisi kurmak için mutlaka bir tüketim tesisi (= abonelik) bulunması gereklidir.
- Her bir bağlantı noktasında bir kişiye
 - Yenilenebilir enerji kaynakları için 500 kW,
 - Mikro kojenerasyon için 50 kW bağlantı kısıtı öngörülmüştür.
- Bir transformatör merkezine rüzgar veya güneş enerjisinden yönlendirilen toplam güç 2 MW’a kadar bağlanabilir, üzeri için kaynak bazında TEİAŞ görüşü alınacaktır.

**Başvurular*

- *Hidrolik üretim tesisler bakımından il özel idaresine yapılır.*
- *Diğer kaynaklar bakımından dağıtım şirketine yapılır.*
- *Başvurular takvim ayı bazında yapılır.*

**Başvuru aşamasında şu belgeler sunulacaktır.*

- *Üretim tesisi yerine ait tapu kaydı/kira sözleşmesi/kullanım hakkında dair sair belge*
- *Kojenerasyon tesisleri için tesis toplam verimliliğine ilişkin bilgi ve belgeler*
- *Rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı tesisler hariç olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım hakkının elde edildiğine dair belge*
- *Mevcut olması halinde tüketim tesisinin son bir yıl içindeki toplam enerji tüketimini gösteren belge veya belgeler*

- *Dağıtım şirketi kendisine yapılanlar ile il özel idaresinden yönlendirilen başvuruları ayın ilk 20 günü içinde sonuçlandıracaktır.*
- *Başvuruların önceliklendirilmesi hususunda;*
 - *Üretim tesisinin yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olması,*
 - *Üretim tesisinin kojenerasyona dayalı olması,*
 - *Üretim tesisinin tüketim tesisi ile aynı yerde olması (baradan bağlı olması)*
 - *Başvuru sahibinin önceden uygun bulunmuş başvurusu olmaması,*
 - *Başvuru sahibinin (varsa) son bir yıl içindeki tüketiminin diğer başvurulardan yüksek olması,*
 - *Dağıtım şirketine / il özel idaresine yapılan başvuru tarihi*

Başvurunun sonuçlandırılması - 1

- * Dağıtım şirketi kendisine gelen başvurulara
OLUMLU, OLUMSUZ, ALTERNATİF
görüş verebilir.
- * Üretim tesisi kurulması için;
ya olumlu bağlantı görüşü olmalı,
ya da alternatif görüş başvuru tarafından kabul edilmelidir.

İL ÖZEL İDARESİNE BAŞVURU						
Bağlantı görüşü (Dağıtım Şirketi)	✓	X	alternatif	alternatif	✓	X
Su rejimi görüşü (DSİ taşra teşkilatı)	✓	✓	✓	X	X	X
SONUÇ	+	-	+ (*)	-	-	-

(*) Alternatif görüşün kabul edilmesi halinde

** Başvurusu uygun bulunanlar;*

- *Hidrolik tesisler bakımından il özel idaresince SU KULLANIM HAKKI İZİN BELGESİNİN verilme tarihinden,*
- *Diğer tesisler bakımından uygun bağlantı görüşünün TEBLİĞ TARİHİNDEN itibaren,*
- ❖ *90 gün içinde gerekli belgelerle*
- ❖ *Bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarını yapmak için dağıtım şirketine başvuru yapacaktır.*
- ❖ *Dağıtım şirketi eksiksiz evrak sunanlar ile anlaşmaları yapacaktır.*

Başvurunun sonuçlandırılması - 3

* Anlaşma tarihinden itibaren;

❖ YG'den bağlanacak hidrolik tesislerin	3 yıl
❖ YG'den bağlanacak diğer tesislerin	2 yıl
❖ AG'den bağlanacak tesislerin	1 yıl
içinde yapılıp bitirilmesi zorunludur.	

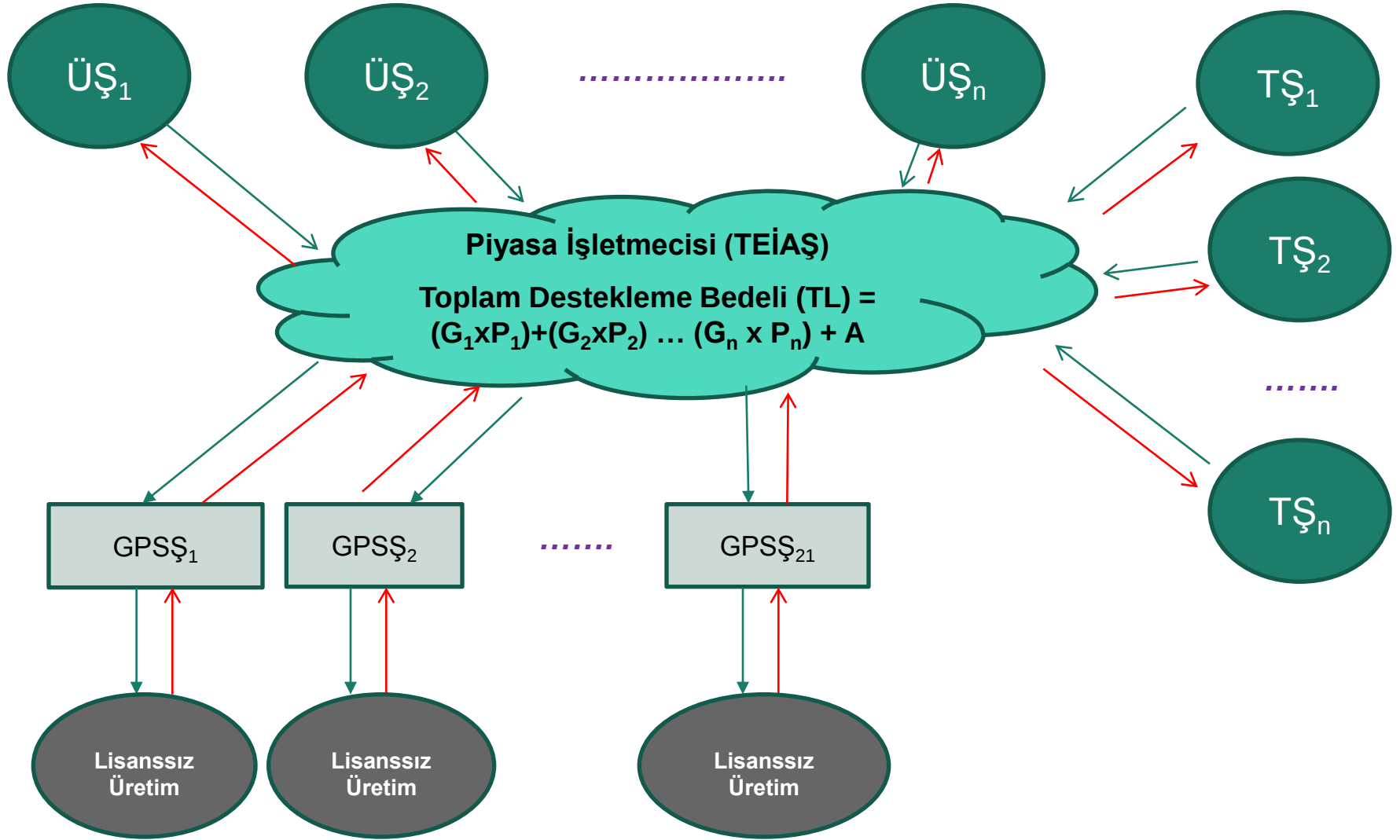
* Süre uzatımı yoktur.

1) Üretim-tüketim aynı yerde ise sistem bağlantı noktasına, DUY'da istenen haberleşmeyi sağlayabilecek, çift yönlü ölçüm yapabilen saatlik sayaç

2) Üretim-tüketim aynı yerde değil ise sistem bağlantı noktasına, DUY'da istenen haberleşmeyi sağlayabilecek saatlik sayaç

-
- * Her bir üretim tesisinin üretimini ölçmek amacıyla ayrı bir sayaç bulundurulması zorunludur.
 - * Faturalamaya esas ölçüm noktası dağıtım sistemine bağlantı noktasında tesis edilecek sayaçtır.
 - * Sayaçlar ilgili mevzuata göre otomatik sayaç okuma sistemine (OSOS) uyumlu olur.

İhtiyaç fazlası enerji - 1

A = Lisanssız destekleme bedeli

- *Lisanssız üretimin kişinin kendi ihtiyacı için yapılması esastır.*
- * *Ancak;*
 - *Gerçek/tüzel kişilerce kurulan YEK'e dayalı tesislerde,*
 - *Gerçek/tüzel kişilerce kurulan kojenerasyon tesislerinde, üretilen elektrik enerjisinin üretim tesisi ile aynı yerde kurulu tüketim tesisinde ya da tesislerinde tüketilemeyen miktarı aynı kişinin uhdesindeki, üretim tesisiyle aynı yerde olmayan bir tüketim tesisinde ya da tesislerinde tüketilebilir.*
 - *Mikro kojenerasyon tesisleri için üretim - tüketim aynı yerde olmak durumundadır.*

İhtiyaç fazlası enerji - 3

- *Sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerji görevli perakende satış şirketince;*
 - *üretim-tüketim aynı yerde ise ilgili sayaç verisinden saatlik bazda*
 - *üretim tüketim aynı yerde değil ise tüketim miktarı saatlik bazda üretim miktarından mahsuplaştırıldıktan sonra saatlik bazda tespit edilir.*
- *Saatlik bazda tespit edilen ihtiyaç fazlası enerji ay sonunda konsolide edilir. Hesaplamalara esas miktar bu miktardır.*
- *YEK dayalı üretim tesislerinden sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerji YEKDEM kapsamında değerlendirilir.*
- *Mikro kojenerasyon tesislerinden sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerji görevli perakende satış şirketi tarafından tarife kapsamında değerlendirilir.*

- * YEK'e dayalı üretim tesislerinden sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerji miktarı için
kaynak bazında Cetvel 1 fiyatları,
akşam bazında Cetvel 2 fiyatları uygulanır.*
- * Mikro kojenerasyon tesislerinden sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerji miktarı için Cetvel 1'deki en düşük fiyat uygulanır.*
- Kojenerasyon tesislerinden sisteme verilen enerji için ödeme yapılmaz.*
- Cetvel 1 fiyatları 10 yıl süreyle uygulanacaktır.*
- Lisanssız üreticiler üretimleri için ikili anlaşmayla satış yapamaz.*

- * YEK'e dayalı ihtiyaç fazlası enerjinin satın alınması için;*
- a) Saatlik verilerin konsolidasyonundan elde edilen miktar Cetvel 1 fiyatıyla çarpılarak ilk ödeme tutarı bulunur,*
 - b) Saatlik verilerin konsolidasyonundan elde edilen miktar Cetvel 2 fiyatlarıyla çarpılarak ikinci ödeme tutarı bulunur,*
 - c) (a) ve (b) bendine göre bulunan bedeller toplanarak fatura dönemi bazında ilgili kişiye yapılacak ödeme tutarı bulunur.*
 - d) Tüm üreticilere yapılacak ödeme tutarları toplanarak YEKDEM mekanizması içindeki LÜYTOB tutarı bulunur.*
 - e) LÜYTOB tutarı PMUM'a her ayın ilk sekiz günü içinde PYS üzerinden bildirilir.*
 - f) PMUM'dan gelen ödeme miktarı payı oranında herkese dağıtılır.*

- *Mikro kojenerasyona dayalı ihtiyaç fazlası enerjinin satın alınması için;*
 - *Saatlik verilerin konsolidasyonundan elde edilen miktar ile uygulanacak fiyat (Cetvel 1 'deki en düşük fiyat) çarpılarak yapılacak ödeme tutarı belirlenir,*
 - *Sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerjinin tespit tarihinden itibaren altı gün içinde miktar ve fiyat bilgisi ilgilisine bildirilir,*
 - *İlgili tüzel kişinin faturasının görevli perakende satış şirketine tebliğ tarihini izleyen on işgünü içerisinde, fatura bedeli ilgili tüzel kişinin bildireceği banka hesabına yatırılır.*

- *Üretim tesisleri sisteme enerji sistem kullanım anlaşmasında belirtilen tarihte verilebilir. Bu tarih ancak her ayın ilk günü olabilir.*
- *Üretim tesisleri;*
 - *Üretim - tüketim aynı yerde ise sisteme verdiği/çektığı net enerji*
 - *Üretim - tüketim aynı yerde değilse sisteme verdiği ve sistemden çektiği enerji miktarı için ayrı ayrı, DAĞITIM SİSTEM KULLANIM BEDELİ ödeyecektir.*

Tüketim Birleştirme

Birden fazla g./t. kişi uhdelerindeki tesislerde tüketilen elektrik enerjisi için tüketimlerini birleştirerek bu yönetmelik kapsamında üretim tesisi/tesisleri kurabilirler. Bu amaçla;

- *Aralarından birini vekalet akdiyle tam ve sınırsız yetkilendirecektir,*
- *Tüketim birleştiren gerçek ve tüzel kişilerin tüketimleri yetkilendirilecek kişinin tüketimi kabul edilir,*
- *Kurulacak üretim tesisindeki üretim yetkilendirilecek kişinin üretimi kabul edilir,*
- *Bu Yönetmelik uyarınca yapılacak iş ve işlemler yetkilendirilecek kişi nam ve hesabına yapılır,*
- *Dağıtım şirketi ile görevli perakende satış şirketi iş ve işlemlerinde yetkilendirilecek kişiyi muhatap alır,*
- *Tüketim birleştiren kişiler anlaşmazlıklarını kendi aralarında çözerler.*

- Üretim Kaynak Belgesi
 - *Sisteme YG'den bağlı olanlar için*
 - *Yenilenebilir enerji kaynaklarından üretim yapanlar için*
 - *Önceki yıl içinde üreterek sisteme verdikleri enerji miktarı için*
 - *1 yıl süreli*
 - *Dağıtım şirketince verilir.*
- İşletme Sorumlusu
 - *Üretim tesisinin yapımı, işletilmesi ve iş güvenliği sorumluluğu ilgili g./t. kişiye aittir.*
 - *İşletme sorumlusu;*
 - *AG seviyesi için tesis işletmeye alınıncaya kadar,*
 - *YG seviyesi için işletme süresince,*

Elektrik Yüksek Gerilim Tesisleri İşletme Sorumluluğu Yönetmeliğine göre istihdam edilecektir.

- *Üretim tesisleri için Kurumca kamulaştırma yapılamaz.*
- *İlgili kurum ve kuruluşlardan izin almak kaydıyla kamu / hazine arazisi üzerinde üretim tesisi kurulabilir.*
- *Üretim tesisleri DUY kapsamında dengeleme birimi olamaz, uygulamalara katılamazlar.*
- *Üretim yapan gerçek ve tüzel kişiler anlaşmazlıkların çözümü amacıyla Kuruma başvurur.*
- * *Üretim tesislerinde kullanılacak ve 5346 sayılı Kanun eki cetvel 2’de adı geçen mekanik ve/veya elektro mekanik aksamdan her birinin ithalat tarihi baz alınarak en fazla 5 önceki takvim yılında üretilmiş olması zorunludur.*

Teşekkürler...

Dr. Mustafa GÖZEN

***Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı
Muhsin Yazıcıoğlu Cad. No.51/C
06530 Yüzüncüyıl Ankara
Tel.: (312) 201 4193
e-posta: mgozen@epdk.org.tr***